

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 234/07-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Juraja Horvátha o sťažnosti Ing. M. S. – V., H., zastúpeného advokátom JUDr. R. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 403/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. M. S. – V., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 26 Cb 403/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e , aby vo veci sp. zn. 26 Cb 403/99 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. M. S. – V., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 75 000 Sk (slovom sedemdesiatpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý uhradiť Ing. M. S. – V., trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. R. S., K.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 20. novembra 2007 č. k II. ÚS 234/07-18 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. M. S. – V., H. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. S., K., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 403/99.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že 3. mája 1999 podal na okresnom súde „*návrh na zahájenie konania o vydanie platobného rozkazu na zaplatenie 224.089,83 Sk s príslušenstvom.*“ Vec je vedená na okresnom súde pod sp. zn. 26 Cb 403/99.

Okresný súd rozsudkom z 27. júna 2001 žalobu zamietol. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) o jeho odvolaní proti rozsudku rozhodol uznesením z 13. februára 2002 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil súdu I. stupňa na ďalšie konanie a vo veci zaujal konkrétny právny názor.

Uznesenie krajského súdu sťažovateľovi bolo doručené 22. marca 2002. Od tohto dňa sa vo veci podľa neho neuskutočnilo žiadne pojednávanie ani žiadny iný procesný úkon, preto je presvedčený, že v tomto prípade ide o závažné prieťahy v konaní, čím dochádza k porušovaniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa č. 6 ods. 1 dohovoru.

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľ odôvodnil tým, že „v danom prípade existuje príčinná súvislosť medzi zbytočnými prieťahmi v konaní, ktoré mi spôsobili nemajetkovú ujmu a preto požadujem vo veci i finančné zadosťučinenie vo výške 200.000- Sk. Som totiž presvedčený, že nárok uplatnený v konaní č. 26 Cb 403/99 je oprávnený, čo si myslím, že vyplýva i z uznesenia Krajského súdu Bratislava č. 27 Cob 315/01. Zbytočnými prieťahmi v konaní a nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I. sa takto neprimerane oddialilo právoplatné ukončenie veci“.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v tejto veci takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. M. S. – V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 odst. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 odst. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I. v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 403/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I. v Bratislave prikazuje vo veci vedenej pod sp. zn. 26 Cb 403/99 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Ing. M. S. – V. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 200.000.- Sk (slovom dvestotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I. v Bratislave povinný tomuto vyplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu. Uviedla, že v predmetnej veci bol nariadený termín pojednávania na 13. február 2007, avšak právny zástupca ani navrhovateľ sa na pojednávanie nedostavili, svoju neúčast' ospravedlnili a požiadali o odročenie pojednávania. Zákonná sudkyňa termín pojednávania

odročila na 25. máj 2007. V prípade, že sa účastníci dostavia na toto pojednávanie, očakáva meritórne rozhodnutie veci.

Právny zástupca sťažovateľov a predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 26 Cb 403/99.

Ústavný súd zo spisového materiálu vzťahujúceho sa na vec zistil:

Dňa 7. mája 1999 sťažovateľ podal žalobu na okresnom súde. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. Rob 1079/99.

Dňa 12. mája 1999 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na predloženie listinných dôkazov a úpravu návrhu petitu.

Dňa 23. septembra 1999 právny zástupca sťažovateľa doručil listinné dôkazy.

Dňa 1. októbra 1999 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 11. októbra 1999 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok.

Dňa 14. októbra 1999 okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. Rob 1079/99.

Dňa 3. novembra 1999 žalovaný podal odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 29. novembra 1999 po výzve okresného súdu žalovaný zaplatil súdny poplatok.

Dňa 25. februára 2000 sa sťažovateľ vyjadril k odporu.

Dňa 28. júna 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na 11. október 2000.

Dňa 11. októbra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie. Účastníci boli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 29. november 2000 s tým, že sťažovateľovi bolo uložené v lehote 7 dní predložiť dôkazy a mala byť vypočutá svedkyňa E. P.

Dňa 20. októbra 2000 odporca doplnil údaje.

Dňa 29. novembra 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na 7. február 2001.

Dňa 6. februára 2001 boli účastníci upovedomení o odročení pojednávania z dôvodu práceneschopnosti sudkyne.

Dňa 25. mája 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli účastníci prítomní. Pojednávanie bolo odročené na 22. jún 2001 a mala byť predvolaná ďalšia svedkyňa.

Dňa 22. júna 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom boli účastníci prítomní. Pojednávanie bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku.

Dňa 27. júna 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým okresný súd návrh zamietol.

Dňa 16. júla 2001 podal odvolanie sťažovateľ.

Dňa 19. júla 2001 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 14. augusta 2001 bol spis doručený krajskému súdu. Bol zaevidovaný pod sp. zn. 27 Cob 315/01.

Dňa 13. februára 2002 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde, na ktorom boli účastníci prítomní. Krajský súd uznesením č. k. 27 Cob 315/01-144 zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vrátil vec na ďalšie konanie.

Dňa 12. marca 2002 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 13. februára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na 25. máj 2007.

Dňa 25. mája 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ nebol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na 21. september 2007.

Dňa 21. septembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľ na ňom nebol prítomný a pojednávanie bolo odročené na 30. november 2007.

Dňa 30. novembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom sťažovateľ bol prítomný. Pojednávanie bolo odročené na 1. apríl 2007 s tým, že odporcovi okresný súd uložil predložiť listinné dôkazy.

Na pretrvávajúce prietahy v konaní sťažovateľ upozornil svojou sťažnosťou z 10. októbra 2006 adresovanou predsedovi okresného súdu, aj štátnej správe súdov.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (I. ÚS 10/98, II. ÚS 210/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1) právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade ide o spor o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorý z povahy veci ale ani z faktického hľadiska nemožno považovať za zložitý.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Sťažovateľ sa

nezúčastnil na piatich z desiatich nariadených pojednávaní. Súdny poplatok za návrh na začatie konania a tiež za odvolanie proti zamietavému rozsudku okresného súdu zaplatil až po výzvach okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľ tým čiastočne sám prispel k celkovej dĺžke konania, ktorú namieta.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v označenom súdnom konaní, bol postup okresného súdu.

Vec napadla na okresný súd v septembri 1997 a bola zaevidovaná pod sp. zn. 26 Cb 403/99. Po zrušení platobného rozkazu súd konal bez zbytočných priet'ahov, priebežne nariad'oval pojednávania. V období od júla 2001 do februára 2002 sa vec nachádzala na krajskom súde. Toto konanie trvalo len do októbra 1997, keď bola vec z dôvodu miestnej príslušnosti postúpená krajskému súdu. Od októbra 1997 do marca 2000 vo veci rozhodoval krajský súd. Od marca 2002, keď bol po rozhodovaní o odvolaní sťažovateľa spis vrátený okresnému súdu, tento bol nečinný až do februára 2007. Ďalej potom okresný súd už konal bez zbytočných priet'ahov.

So zreteľom na všetky uvedené skutočnosti a tiež skutočnosť, že konanie okresného súdu vedené pod sp. zn. 26 Cb 403/99 nie je dosiaľ právoplatne skončené, ústavný súd konštatuje, že postup okresného súdu nevedol k nastoleniu stavu právnej istoty sťažovateľa, preto porušil jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)]. Keďže konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 26 Cb 403/99 nebolo dosiaľ

právoplatne skončené, ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia uložil okresnému súdu aj povinnosť ďalej konať bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, priznané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa odseku 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk, čo odôvodnil.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Postup okresného súdu v jeho veci u sťažovateľa dlhodobo vyvolával stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto a završenia ochrany základných práv sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume 75 000 Sk, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu sťažovateľovi, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením jeho základného práva.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti

Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia a spísanie sťažnosti) 2 970 Sk za každý úkon plus režijný paušál v sume 178 Sk za každý úkon v celkovej sume 6 296 Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2008